

**КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник кафедри УтаОДСЦЗ
полковник служби
цивільного захисту
О.М. Соболев
„_____” _____ 200__р.

**Методична розробка щодо проведення семінарського заняття
з навчальної дисципліни «Економіка підприємства».**

Тема семінару Типи виробництва, організація виробничого процесу.

м. Харків

Місце проведення: аудиторія за розкладом занять.

Час проведення: 80 хвилин.

Матеріальне забезпечення: мультимедійний проектор.

Мета семінарського заняття:

- №5.
1. Перевірити, систематизувати та поглибити знання курсантів , студентів з теми
  2. Розвивати у курсантів, студентів вміння та навички дискутувати з приводу проблемних питань.
  3. Виховувати риси гуманної особистості, відповідальності за доручену справу.

Загальні методичні вказівки

- 1.Перевірити наявність курсантів (студентів) на заняття та визначення цілей.
- 2.Визначити тему семінарського заняття, доцільність її вивчення та місце в системі дисциплін, що вивчаються.
- 3.Перевірити, систематизувати та поглибити знання курсантів , студентів (обговорення питань семінарського заняття).
- 4.Підвести підсумки та розкрити завдання для самостійного вивчення питань теми.

План семінарського заняття

1. Сутність організації виробництва та її роль у загальній системі виробничої діяльності підприємства.
2. Виробнича і загальна структура підприємства.
3. Загальна характеристика виробничого процесу та його елементів.
4. Класифікація виробничих процесів.
5. Принципи раціональної організації виробничих процесів.
6. Організація виробничих процесів у часі.

**КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри УтаОДСЦЗ
полковник служби
цивільного захисту

О.М. Соболев

„_____” _____ 200__р.

Методична розробка щодо проведення семінарського заняття 1.2
з навчальної дисципліни «Економіка підприємства» .

Тема семінару Основні види структури підприємства.

Місце проведення: аудиторія за розкладом занять.

Час проведення: 80 хвилин.

Матеріальне забезпечення: мультимедійний проектор.

Мета семінарського заняття:

1. Перевірити, систематизувати та поглибити знання курсантів , студентів з теми №2.
2. Розвивати у курсантів, студентів вміння та навички дискутувати з приводу проблемних питань.
3. Виховувати риси гуманної особистості, відповідальності за доручену справу.

Загальні методичні вказівки

- 1.Перевірити наявність курсантів (студентів) на заняття та визначення цілей.
- 2.Визначити тему семінарського заняття, доцільність її вивчення та місце в системі дисциплін, що вивчаються.
- 3.Перевірити, систематизувати та поглибити знання курсантів , студентів (обговорення питань семінарського заняття).
- 4.Підвести підсумки та розкрити завдання для самостійного вивчення питань теми.

План семінарського заняття

1. Сутність процесу управління.
2. Функції процесу управління.
3. Методи управління діяльністю підприємств.
4. Організаційні структури управління підприємствами(загальна характеристика, переваги та недоліки):
  - а) лінійна ,
  - б) функціональна ,
  - в) лінійно-функціональна ,
  - г) матрична,
  - д) дивізіональна,
  - е) управління підприємством без кордонів,
  - є) регіональне управління.

Підведення підсумків: оцінки та завдання для самостійної роботи.

Методичні вказівки.

Питання 1. Поняття категорії «управління», «менеджмент». Визначення менеджменту ,як процесу управління підприємствами. Рівні в управлінні. Ролі керівників у підприємствах (організаціях). Поняття керованої,керуючої систем. Підходи до визначення сутності процесу управління . Поняття стилей управління.Види повноважень:лінійні,апвратні.

Питання 2. Характеристика методів в управлінні. Методи матеріальної,соціальної та владної мотивації.Сутність економічних методів.

Особливість організаційно-розпорядничьких методів: організаційно-стабілізуючих, розпорядничьких та дисциплінарних. Методи соціальної мотивації.

Питання 3.а. Характеристика лійної організаційної структури . **Переваги:** встановлення простих та чітких зв'язків між підрозділами, єдність та чіткість розпоряджень, узгодженість дій виконавців, відповідальність керівника, оперативність прийняття рішень. **Недоліки:** високі вимоги до керівника, перевантаження інформацією. потік документації великий. відсутність спеціалістів в управлінні.

3б. Функціональна структура – подвійне підпорядкування нижчих рівнів управління керівникові та органам, що передають їм завдання. **Переваги:** компетентність спеціалістів у виконанні функцій, можливість стратегічного планування лінійними менеджерами, централізований контроль стратегічних результатів. ефективне управління підрозділами. **Недоліки:** труднощі взаємозв'язків між службами, єдності дій служб. зменшення рівня відповідальності. порушення принципу єдиноначальності ін.

3в. Лінійно-функціональна структура. **Переваги:** висока компетентність спеціалістів, відповідність структури обраній стратегії, поєднання принципів спеціалізації та єдності керівництва. **Недоліки:** недостатня гнучкість у виконанні завдань, ускладнена координація підрозділів.

3д. Дивізіональна структура базується на розподілі управлінської праці за поставленими цілями. Кожний підрозділ має власну розгалужену структуру. Централізовано вирішуються стратегічні завдання. Групування виробничих підрозділів: продуктовий , регіональний , споживацький. **Переваги:** децентралізація влади. чітка система звітування за результат. швидке реагування про результат. оперативні рішення по організаційних змінах, підготовка менеджерів стратегічного рівня. **Недоліки:** дублювання функцій підрозділів та фірми, збільшення витрат на персонал. надмірна конкуренція між підрозділами.

Студенти, курсанти надають характеристики різним типам організаційних структур, що характерні для сучасних підприємств.

Викладач підводить підсумки та коментує оцінки.

Склав. Ст. викладач Гончарова Т.А.

**КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри УтаОДСЦЗ
полковник служби
цивільного захисту

О.М. Соболев

„_____” _____ 200__р.

**Методична розробка щодо проведення практичного заняття
з навчальної дисципліни «Економіка підприємства».**

Тема 9 «Розрахунок виробничої потужності та програми виробництва.»

м. Харків

**КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник кафедри УтаОДСЦЗ
полковник служби
цивільного захисту
О.М. Соболев
„_____” _____ 200__р.

**Методична розробка щодо проведення семінарського заняття
з навчальної дисципліни «Економіка підприємства»**

Тема семінару Стратегія розвитку підприємства та бізнес-планування. Напрямки
промислової політики України.

м. Харків

Місце проведення: аудиторія за розкладом занять.

Час проведення: 80 хвилин.

Матеріальне забезпечення: мультимедійний проектор.

Мета семінарського заняття:

1. Перевірити, систематизувати та поглибити знання курсантів, студентів з теми
2. Розвивати у курсантів, студентів вміння та навички дискутувати з приводу проблемних питань
3. Виховувати риси гуманної особистості, відповідальності за доручену справу.

Загальні методичні вказівки

1. Перевірити наявність курсантів (студентів) на заняття та визначення цілей.
2. Визначити тему семінарського заняття, доцільність її вивчення та місце в системі дисциплін, що вивчаються.
3. Перевірити, систематизувати та поглибити знання курсантів, студентів (обговорення питань семінарського заняття).
4. Підвести підсумки та розкрити завдання для самостійного вивчення питань теми.

План семінарського заняття

1. Прогнозування та планування діяльності.
2. Державне економічне регулювання діяльності підприємств хімічної галузі України.
3. Прогнозування розвитку підприємства.
4. Методологічні основи планування.
5. Стратегічне, тактичне та операційне планування. Бізнес-планування.
6. Сутність, цілі та інструменти державного економічного регулювання.

Підведення підсумків: оцінки та завдання для самостійної роботи.

Методичні вказівки.

Підприємництво є організацією власного підприємства (фірми). Ось чому необхідно розглянути сутність та функції підприємства, як основної ланки підприємницької діяльності, розкрити види та об'єднання підприємств, дати характеристику господарським товариствам, які існують в Україні.

1. В Україні формується різноманітна структура економіки. Свідченням цього є поява різних підприємницьких структур, властивих ринковій економіці, їх можна класифікувати за такими ознаками:

- **формою власності** — приватні, колективні, державні;
- **формою організації** — одноосібні володіння, партнерство (товариство), корпорація, бюджетні підприємства, змішані корпорації;
- **масштабами виробництва** — індивідуальні, серійні, масові **час проведення:** 80 хвилин.

**КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри УтаОДСЦЗ
полковник служби
цивільного захисту

О.М. Соболев

„_____” _____ 200__р.

**Методична розробка щодо проведення семінарського заняття
з навчальної дисципліни «Економіка підприємства» .**

Тема семінару № Класифікація витрат виробництва та методики їх розрахунку.

м. Харків

Місце проведення: аудиторія за розкладом занять.

Час проведення: 80 хвилин.

Матеріальне забезпечення: мультимедійний проектор.

Цілі лекції:

Вивчити поняття управління, функції та методи управління, типи організаційних структур поняття виробничої структури підприємства.

Виховувати принципівість, відповідальність .

Загальні методичні вказівки

1Перевірити наявність курсантів (студентів) на занятті.

2Записати на дошці тему лекції та навчальні питання.

3Викласти навчальний матеріал.

4Підвести підсумки та розкрити завдання для самостійного вивчення питань.

План семінару: Тема 2.1. Економічна сутність категорії «витрати» .

Економічна сутність категорії «витрати». Класифікація операційних витрат з метою планування, аналізу та обґрунтування прийняття економічних рішень. Особливості групування витрат на умовно-постійні та умовно-змінні. Поняття беззбиткового обсягу виробництва. Аналітичний та графічний методи визначення беззбиткового обсягу виробництва. Запас безпеки виробництва.

Вступ (актуалізація та мотивація вивчення теми)

5 хв.

1. Особливості хімічної промисловості.

10 хв.

2.   Управління підприємством , як системою.

20 хв.

3. Типи організаційних структур.

20 хв.

3. Поняття виробничої структури підприємства.

20 хв.

Підведення підсумків та завдання для самостійної роботи

5 хв.

НАВЧАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА:

1.Економіка підприємства: Підручник/ За заг. Редакцією С. Ф. Покропивного . Видання 2-ге.перероб. та доп. – К.: КНЕУ , 2001. -528с..

2.Курочін А.С. Організація виробництва: конспект лекцій – К. : МАУП , 2001. -116 с.